

Stosunek do szczepień przeciw COVID-19 i ocena ich organizacji

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2020/21

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Zgodnie z zapowiedziami rządu w drugim kwartale br. program szczepień ma znacznie przyspieszyć. Powstają nowe punkty szczepień, proces kwalifikacji na szczepienia jest upraszczany, a kadra kwalifikująca i wykonująca szczepienia – poszerzana. W kwietniu rozpoczęła się rejestracja na szczepienia osób poniżej 60 roku życia (12 kwietnia – 59-latków, a w następnych dniach kolejnych roczników). Do 9 maja wystawione zostaną e-skierowania dla wszystkich Polaków 18+. W kwietniu możliwość zapisania się na konkretny termin szczepienia miały również osoby w wieku 40+, które na początku roku zgłosiły chęć zaszczepienia się. W naszym ostatnim sondażu¹ ponownie zapytaliśmy, o stosunek do szczepień, ocenę ich organizacji, a także o preferencje dotyczące dostępnych szczepionek.

STOSUNEK DO SZCZEPIEŃ

Z deklaracji badanych wynika, że co piąty dorosły Polak (21%) już zaszczepił się przeciw COVID-19 przynajmniej jedną dawką, a ponad dwie piąte ankietowanych (44%) chciałoby się zaszczepić. Trzech na dziesięciu respondentów (30%) nie wyraża takiego zamiaru, a jedynie nieliczni nie mają sprecyzowanego zdania w tej sprawie (5%).

W stosunku do pomiaru marcowego bardzo wyraźnie wzrosła liczba zaszczepionych (z 7% do 21%), a zmniejszyła się deklarujących zamiar zaszczepienia (z 55% do 44%). Minimalnie ubyło również osób niezamierzających się szczepić (z 32% do 30%), a odsetek tych, którzy nie mają sprecyzowanego stosunku do szczepień przeciw COVID-19, praktycznie nie zmienił się.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (371) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiadnim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiadnim od CBOS.

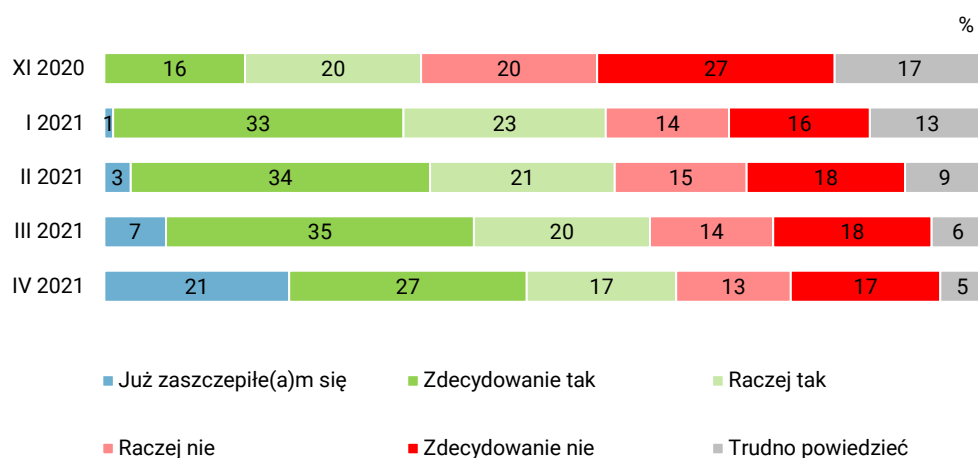
We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 8 do 18 kwietnia 2021 roku na próbie liczącej 1131 osób (w tym: 47,3% metodą CAPI, 38,5% – CATI i 14,2% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcje wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

Uwzględniając łącznie deklarujących zamiar zaszczepienia oraz tych już zaszczepionych jako przejawiających pozytywny stosunek do szczepień, można zauważyć, że w ciągu ostatniego półrocza nastawienie do szczepień bardzo wyraźnie poprawiało się. Zdecydowana poprawa nastąpiła w okresie od listopada 2020 r. do stycznia 2021 r., wraz z rozpoczęciem szczepień oraz licznymi akcjami informacyjnymi i promującymi szczepienia. W kolejnych miesiącach, a zwłaszcza podczas trzeciej fali epidemii, nastawienie to powoli, lecz dość systematycznie poprawiało się. Obecnie 65% dorosłych Polaków ma pozytywny stosunek do szczepień przeciw COVID-19 wobec 36% w listopadzie i 57% w styczniu.

CBOS

RYS. 1. Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?*

* W listopadzie, gdy szczepionka przeciw COVID-19 nie była jeszcze dostępna, treść pytania była następująca: Gdyby była dostępna szczepionka przeciw COVID-19, to czy zaszczepił(a)by się Pan(i) przeciw tej chorobie?

Z analizy różnicowań społeczno-demograficznych wynika, że bardziej przychylnie niż inni nastawienie do szczepień deklarują mieszkańcy największych miast (jedynie 13% nie chce się zaszczepić), absolwenci wyższych uczelni (22% nie chce się zaszczepić) oraz badani z gospodarstw domowych o najwyższych dochodach *per capita*, wynoszących co najmniej 3000 zł (16% nie chce się zaszczepić). Istotną rolę odgrywa również wiek – młodszy respondenci, do 40 roku życia, częściej niż pozostali mają niechętny stosunek do szczepień.

TABELA 1

Wiek	Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?			
	Tak	Nie	Już zaszczepiłem(a) się	Trudno powiedzieć
	w procentach			
70 lat i więcej	22	24	53	1
60–69	48	14	35	3
50–59	53	25	14	7
40–49	51	29	14	6
30–39	44	43	4	9
18–29 lat	42	45	5	7

Stosunek do szczepień bardzo wyraźnie zależy od obaw związanych z zakażeniem koronawirusem. Respondenci mniej obawiający się zakażenia częściej nie zamierzają się szczepić.

TABELA 2

Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?*	Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?			
	Tak	Nie	Już zaszczepiłem(a) się	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Tak, bardzo się boję	55	13	30	2
Tak, trochę się boję	53	20	19	9
Nie, raczej się nie boję	31	46	17	6
Nie, w ogóle się nie boję	21	63	15	1

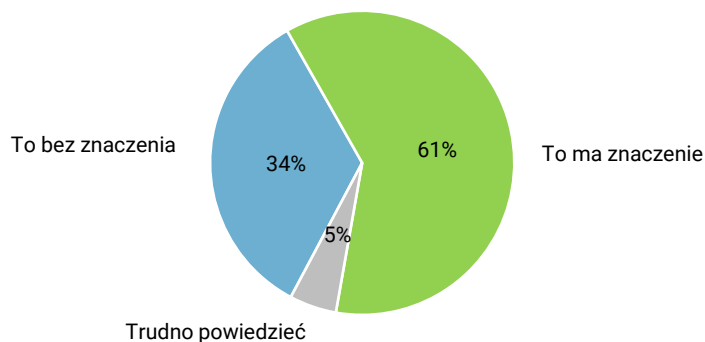
* Pominęto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Dla większości deklarujących zamiar zaszczepienia się ma znaczenie, jaką szczepionkę przyjmą (61%). Większą wagę do wyboru szczepionki przywiązują kobiety niż mężczyźni (66% wobec 55%), również częściej wybór konkretnej szczepionki ma znaczenie dla respondentów w wieku 55+ (66%), mieszkańców miast liczących od 20 tys. do 500 tys. mieszkańców (66% – 72% w zależności od kategorii) oraz dla badanych z wykształceniem średnim (66%) i osób o dochodach od 1500 zł do 2999 zł *per capita* (67%).

CBOS

RYS. 2. Czy ma dla Pana(i) znaczenie, jaką szczepionką Pan(i) się zaszczepi?

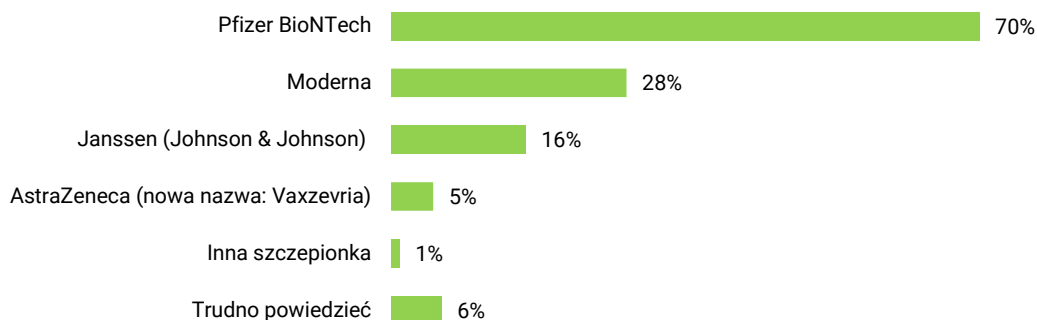
ODPOWIEDZI OSÓB DEKLARUJĄCYCH CHĘĆ ZASZCZEPIENIA SIĘ (N=491)

Respondenci deklarujący zamiar zaszczepienia się chętniej przyjęliby szczepionki oparte na technologii mRNA niż wektorowe. Najchętniej wybraliby szczepionkę Pfizer-BioNTech (70%), w drugiej kolejności – zdecydowanie rzadziej – Modernę (28%), a w trzeciej – jednodawkową szczepionkę Janssen (Johnson & Johnson – 16%). Relatywnie niewielu zdecydowałoby się AstraZenecę (5%).

RYS. 3. Którą z dostępnych szczepionek najbardziej chciał(a)by się Pan(i) zaszczepić? Może Pan(i) wybrać więcej niż jedną odpowiedź.

ODPOWIEDZI OSÓB DEKLARUJĄCYCH CHĘĆ ZASZCZEPIENIA SIĘ, DLA KTÓRYCH WYBÓR SZCZEPIONKI MA ZNACZENIE (N=298)

Procenty nie sumują się do 100, gdyż respondenci mogli wybrać więcej niż jedną odpowiedź

Co szósty badany, który nie chce się szczepić (17%, tj. 5% ogółu dorosłych Polaków), zmieniłby zdanie, gdyby miał możliwość wyboru szczepionki. Bardziej skłonne do zmiany zdania w takiej sytuacji są kobiety niż mężczyźni (20% wobec 14%), ponadto częściej niż pozostali na szczepienie w takich okolicznościach decydowałiby się badani w wieku 25–34 lata (24%) oraz absolwenci wyższych uczelni (25%).

TABELA 3

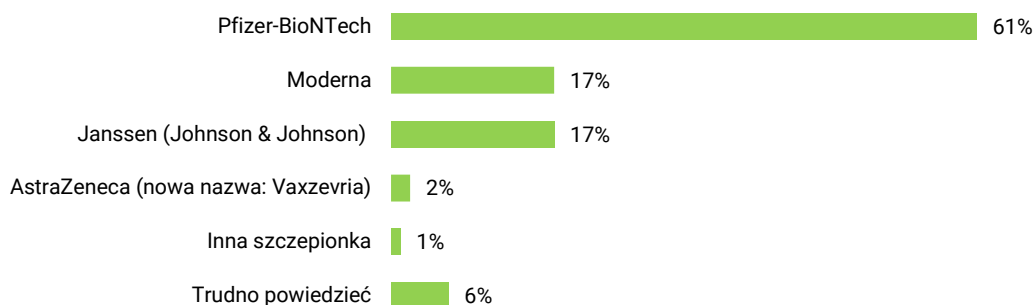
Gdyby miał(a) Pan(i) możliwość wyboru szczepionki, to czy zdecydował(a)by się Pan(i) na szczepienie?	Badani, którzy nie chcą się szczepić (N=337)	Ogół badanych
	w procentach	
Tak	17	5
Nie	71	21
Trudno powiedzieć	12	4

W sytuacji możliwości wyboru preparatu respondenci mający niechętny stosunek do szczepień, podobnie jak deklarujący zamiar zaszczepienia się, najczęściej decydowałiby się na szczepionkę Pfizer-BioNTech, a najrzadziej na AstręZenecę.

CBOS

**RYS. 4. Którą z dostępnych szczepionek chciał(a)by się Pan(i) zaszczepić?
Może Pan(i) wybrać więcej niż jedną odpowiedź.**

ODPOWIEDZI OSÓB NIE DEKLARUJĄCYCH CHĘCI ZASZCZEPIENIA SIĘ, KTÓRE ZMIENIŁYBY ZDANIE,
GDYBY MOGLY WYBRAĆ SZCZEPIONKĘ (N=59)

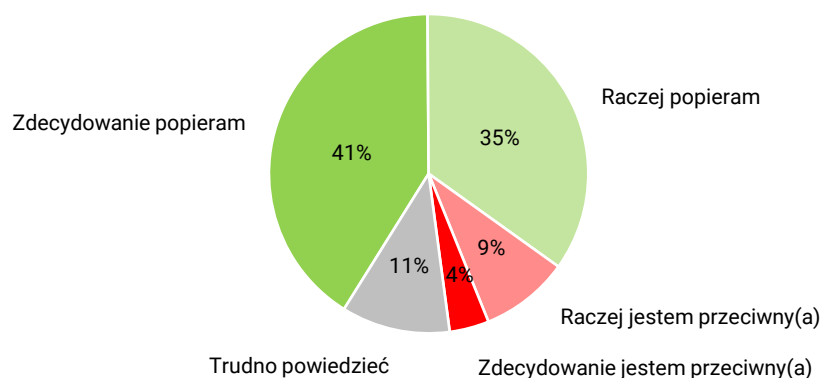
Procenty nie sumują się do 100, gdyż respondenci mogli wybrać więcej niż jedną odpowiedź

OCENA ORGANIZACJI SZCZEPIEŃ

W związku z planowanymi zwiększonymi dostawami szczepionek do Polski, pod koniec marca rząd ogłosił zmiany w organizacji szczepień przeciw COVID-19, mające na celu ich przyspieszenie. Obejmują one m.in. zwiększenie liczby punktów szczepień, uproszczenie procesu kwalifikacji do szczepienia, a także poszerzenie kadry kwalifikującej do szczepienia i wykonującej szczepienia. Zdecydowana większość badanych (76%) popiera wprowadzenie tych zmian, w tym 41% w sposób zdecydowany, a jedynie 13% jest im przeciwnie.

CBOS

RYS. 5. Pod koniec marca rząd ogłosił zmiany w organizacji szczepień przeciw COVID-19 mające na celu ich przyspieszenie. Zmiany te obejmują m.in. zwiększenie liczby punktów szczepień, uproszczenie procesu kwalifikacji do szczepienia, a także poszerzenie kadry kwalifikującej do szczepienia i wykonującej szczepienia. Czy popiera Pan(i) wprowadzenie tych zmian czy też jest im Pan(i) przeciwny(a)?

Poparcie dla zmian umożliwiających przyspieszenie szczepień zależy przede wszystkim od preferencji partyjnych. Opowiadają się za nimi niemal wszyscy wyborcy Prawa i Sprawiedliwości (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem). Wśród zwolenników partii opozycyjnych poparcie to jest mniejsze, niemniej jednak udzielane przez większość wyborców ugrupowań opozycyjnych.

TABELA 4

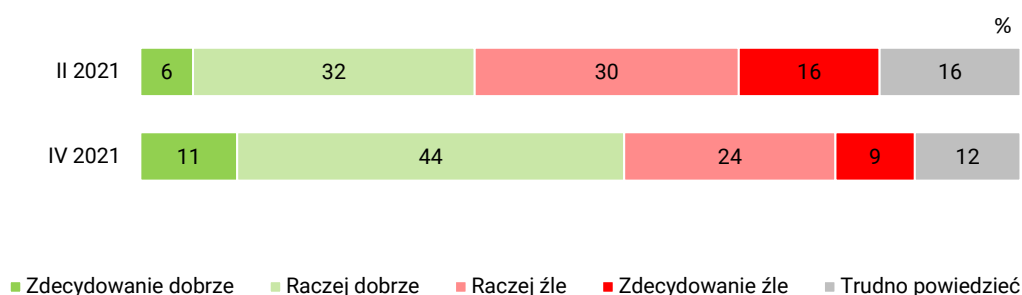
Na kandydata której partii / bloku partii głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Pod koniec marca rząd ogłosił zmiany w organizacji szczepień przeciw COVID-19 mające na celu ich przyspieszenie. Zmiany te obejmują m.in. zwiększenie liczby punktów szczepień, uproszczenie procesu kwalifikacji do szczepienia, a także poszerzenie kadry kwalifikującej do szczepienia i wykonującej szczepienia. Czy popiera Pan(i) wprowadzenie tych zmian czy też jest im Pan(i) przeciwny(a)?		
	Popieram	Jestem przeciwny(a)	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	92	4	4
Polska 2050 Szymona Hołowni	81	12	7
Lewica*	83	10	7
Koalicja Obywatelska	78	9	13
Konfederacja Wolność i Niepodległość*	55	38	8
Niezdecydowani, na kogo głosować	73	16	11
Niezamierzający głosować	63	17	20

* Uwaga: niewielka liczba zwolenników tego ugrupowania w próbie

W ciągu ostatnich dwóch miesięcy wzrosło zadowolenie z organizacji szczepień i obecnie ponad połowa badanych ocenia ją dobrze (55%), a co trzeci – źle (33%). W lutym natomiast więcej było niezadowolonych niż zadowolonych (46% wobec 38%).

CBOS

RYS. 6. Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) organizację szczepień przeciw Covid-19?

Częściej zadowolone z organizacji szczepień wyrażają starsi ankietowani (68% badanych w wieku 65 lat i więcej), respondenci z mniejszych miejscowości (63% z miast do 19 999 mieszkańców i 58% mieszkańców wsi) oraz gorzej wykształceni (61% – z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym i 62% – z wykształceniem zasadniczym zawodowym).

Ocena organizacji szczepień zależy jednak przede wszystkim od poglądów politycznych i preferencji partyjnych. Wyraźnie lepiej niż inni postrzegają ją identyfikujący się z prawicą (71%), a w potencjalnych elektoratach partyjnych – wyborcy Prawa i Sprawiedliwości (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem). Z kolei badani o lewicowych poglądach politycznych (54%), a także zwolennicy Konfederacji i Koalicji Obywatelskiej częściej niż pozostali oceniają ją negatywnie.

TABELA 5

Na kandydata której partii / bloku partii głosował(a)by Pan(i) w wyborach do Sejmu?	Jak, ogólnie rzecz biorąc, Pan(i) ocenia organizację szczepień przeciw COVID-19?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską i Porozumieniem)	84	10	6
Polska 2050 Szymona Hołowni	52	44	5
Lewica*	41	46	12
Koalicja Obywatelska	36	57	8
Konfederacja Wolność i Niepodległość*	28	64	8
Niezdecydowani, na kogo głosować	54	33	13
Niezamierzający głosować	44	35	21

* Uwaga: niewielka liczba zwolenników tego ugrupowania w próbie

Opinie na temat organizacji szczepień silnie różnicuje stosunek do zmian proponowanych przez rząd. Badani popierający wprowadzenie tych zmian w większości dobrze oceniają organizację szczepień (65%), a niepopierający ich w większości postrzegają ją źle (65%).

TABELA 6

Pod koniec marca rząd ogłosił zmiany w organizacji szczepień przeciw COVID-19 mające na celu ich przyspieszenie. Zmiany te obejmują m.in. zwiększenie liczby punktów szczepień, uproszczenie procesu kwalifikacji do szczepienia, a także poszerzenie kadry kwalifikującej do szczepienia i wykonującej szczepienia. Czy popiera Pan(i) wprowadzenie tych zmian czy też jest im Pan(i) przeciwny(a)?*	Jak, ogólnie rzecz biorąc, Pan(i) ocenia organizację szczepień przeciw COVID-19?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Popieram	65	27	8
Jestem przeciwny(a)	24	65	12

* Pominięto odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Po odnotowanym w styczniu zdecydowanym wzroście zainteresowania szczepieniami przeciw COVID-19, w kolejnych miesiącach nastawienie do nich dość systematycznie, lecz powoli poprawiało się. Obecnie 65% dorosłych Polaków, najwięcej od listopada, ma pozytywny stosunek do szczepień – w tym 21% już zaszczepiło się przynajmniej jedną dawką, a dalsze 44% chciałoby się jeszcze zaszczepić. Dla większości deklarujących zamiar zaszczepienia się znaczenie ma rodzaj szczepionki. Najchętniej przyjęliby preparat konsorcjum Pfizer-BioNTech, a najmniej chętnie – AstraZenecę. Co więcej, możliwość wyboru szczepionki przekonałaby co szóstego spośród tych, którzy nie chcą się szczepić, do zmiany zdania (tj. 5% w skali ogółu dorosłych). Gdyby zaszczepili się wszyscy, którzy deklarują taki zamiar, oraz ci, którzy uzależniają tę decyzję od możliwości wyboru rodzaju preparatu, wówczas udział zaszczepionych w całym społeczeństwie wyniósłby niemal 60%.

W ciągu ostatnich dwóch miesięcy wyraźnie wzrosło zadowolenie z organizacji szczepień przeciw COVID-19, a zdecydowana większość badanych popiera zmiany w organizacji szczepień mające na celu ich przyspieszenie.

Opracowała

Małgorzata Omyła-Rudzka